

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Datum
8 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-302596

Uw brief van
13 december 2023

Uw kenmerk
2023-0000689455

Onderwerp

Advies over het concept voor de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur tweede tranche

Geachte heer De Jonge,

Bij brief van 13 december 2023 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept voor de wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in verband met de risicoanalyse bestuurlijke integriteit voor kandidaat-bestuurders (Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur tweede tranche) (hierna: het concept).

Beoordeling van de persoonsgegevens aspecten van het concept geeft de AP aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

Strekking van het concept

Het concept bepaalt dat een risicoanalyse moet worden uitgevoerd met betrekking tot de bestuurlijke integriteit van de beoogd wethouder.¹ De regering heeft eerder, in 2021, een wetsvoorstel met betrekking tot risicoanalyse opgesteld,² maar na bezwaar van de Afdeling advisering van de Raad van State besloten om dat niet in te dienen bij de Tweede Kamer. Het huidige concept is hierop aangepast.

¹ Het concept wijzigt de Gemeentewet, de Provinciewet, de Waterschapswet en de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In dit advies wordt korthedshalve gesproken over gemeenten en gemeentelijke organen, maar heeft, voor zover toepasselijk, ook betrekking op provincies en waterschappen. De AP is niet bevoegd om te adviseren over het concept met betrekking tot Caribisch Nederland.

² Ontwerpnota van wijziging wetsvoorstel bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur.

Datum
8 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-302596

De voorgestelde risicoanalyse heeft betrekking op de volgende onderwerpen:

- onverenigbare betrekkingen;
- de naleving van de ambtseed;
- nevenfuncties;
- financiële belangen;
- verboden handelingen;
- onthouding van beraadslaging en stemming in geval van belangenverstrengelingen;
- de omgang met vertrouwelijke informatie.

De (bijzondere) persoonsgegevens die in dit kader worden verwerkt zijn afkomstig uit de volgende bronnen:³

- informatie die de beoogd wethouder zelf aanlevert (een ingevulde vragenlijst, het CV en een overzicht van nevenfuncties die de beoogd wethouder vervult voor zover dit niet blijkt uit het CV);
- openbare bronnen (nieuwsberichten, sociale media, openbare publicaties, Handelsregister Kamer van Koophandel, et cetera);
- netwerk van de beoogd wethouder;
- gesprek met de beoogd wethouder.

De burgemeester ziet toe op de uitvoering van de risicoanalyse. Voorafgaand aan de benoeming van de wethouder worden uitsluitend de conclusie, aanbevelingen en eventuele maatregelen die volgen uit de risicoanalyse overgelegd aan de raad. Ten aanzien van de uitkomsten van de risicoanalyse die niet aan de raad zijn overgelegd, geldt een geheimhoudingsplicht. De beoogd wethouder wordt voor het overleggen aan de raad in de gelegenheid gesteld te reageren op de uitkomsten van de risicoanalyse. Een wethouder maakt de eventuele maatregelen terstond na benoeming openbaar.

Daarnaast bepaalt het concept dat een wethouder geen financiële belangen mag hebben, geen effecten mag bezitten en geen effectentransacties mag verrichten voor zover dit ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn wethouderschap.

Advies

1. Rechtszekerheid bronnen

De toelichting bij het concept noemt de bronnen die kunnen worden geraadpleegd bij de uitvoering van de risicoanalyse.

Wetgeving met betrekking tot inmenging in het recht op bescherming van persoonsgegevens moet volgens vaste rechtspraak altijd duidelijk en nauwkeurig zijn en de toepassing daarvan moet voorspelbaar zijn voor degenen op wie deze van toepassing is.⁴

³ Memorie van toelichting, p. 8.

⁴ Overweging 41 bij de AVG.

Datum
8 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-302596

Gelet op dit beginsel van rechtszekerheid, adviseert de AP een limitatieve opsomming van de bronnen in (lagere) regelgeving op te nemen.

2. Verdere verwerking persoonsgegevens uit openbare bronnen

Een categorie van bronnen die volgens de toelichting kan worden geraadpleegd, betreft de openbare bronnen. De AP acht het aannemelijk dat hierdoor persoonsgegevens voor een ander doel worden verwerkt (het uitvoeren van de risicoanalyse) dan waarvoor ze oorspronkelijk in de openbare bronnen zijn opgenomen.

Verwerking voor een ander doel is slechts toegestaan op basis van één van de volgende gronden:

- Toestemming van de betrokkene.
- Een Unierechtelijke bepaling of een lidstaatrechtelijke bepaling die in een democratische samenleving een noodzakelijke en evenredige maatregel vormt ter waarborging van de in artikel 23, eerste lid, van de AVG, bedoelde doelstellingen. Een opsomming van de openbare bronnen in (lagere) regelgeving is dus ook in dit kader van belang en niet alleen vanwege het rechtszekerheidsbeginsel (zie vorige adviespunt).
- Een verenigbare verdere verwerking.⁵

De toelichting bij het concept gaat niet in op mogelijke verdere verwerking en de grond waarop de verdere verwerking zal plaatsvinden. De AP acht de tweede genoemde grond in dit geval het meest aangewezen.

De AP adviseert om de onderbouwing daarvan alsnog in de toelichting op te nemen.

3. Noodzaak verwerken bijzondere persoonsgegevens

Volgens de toelichting bij het concept zullen in het kader van de risicoanalyse ook bijzondere persoonsgegevens worden verwerkt.⁶ Het concept of de toelichting vermelden niet welke categorie(ën) bijzondere persoonsgegevens het betreft. Bovendien is de noodzaak van de verwerking van deze gegevens niet onderbouwd. Dat is des te opmerkelijker nu in de toelichting bij het eerdere voorstel uit 2021 was aangegeven dat *geen* bijzondere persoonsgegevens bij de risicoanalyse worden betrokken, 'omdat deze gegevens onvoldoende bijdragen aan het beoogde doel, namelijk de bestuurlijke integriteit van de beoogd wethouder in kaart brengen'.⁷

Het is van groot belang dat de wetgever in wetsteksten en toelichtingen uitsluitend geeft over de aard van de verwerkingen waartoe hij een rechtsgrond biedt en de gerechtvaardigdheid hiervan verantwoordt. Waar uit de wettelijke bepalingen zelf in context bezien niet als vanzelfsprekend volgt dat ook beoogd is verwerking van bijzondere persoonsgegevens mogelijk te maken, ligt het in de rede dat te verduidelijken door een expliciete bepaling op te nemen.⁸

⁵ Artikel 6, vierde lid, van de AVG.

⁶ Memorie van toelichting, p. 7, 8 en 13.

⁷ Memorie van toelichting bij de nota van wijziging Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur, tekst zoals toegezonden aan de afdeling advisering van de Raad van State.

⁸ Zie ook het advies van de AP, *Advies over het concept voor de Wet Beoordelingscommissie dopingzaken*, 22 december 2021. z2021-17479, p. 4-6.

Datum
8 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-302596

De AP adviseert om in de toelichting te vermelden dat geen bijzondere persoonsgegevens zullen worden verwerkt, dan wel de (categorie(ën) van) bijzondere persoonsgegevens in (lagere) regelgeving te expliciteren en de noodzaak daarvan in de toelichting te onderbouwen.

4. Uitzonderingsgrond verwerkingsverbod bijzondere persoonsgegevens

Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens is bovendien verboden,⁹ tenzij er sprake is van een uitzonderingsgrond.¹⁰ Uit de toelichting bij het concept blijkt niet welke uitzonderingsgrond van toepassing is.

De AP adviseert om in de toelichting aan te geven welke uitzonderingsgrond van toepassing is en op welke wijze wordt voldaan aan de eisen die de betreffende uitzonderingsgrond stelt.

5. Rechtszekerheid waarborgen

De toelichting bij het concept noemt een aantal processuele waarborgen met betrekking tot de risicoanalyse, waaronder a) de uitkomsten van de risicoanalyse kunnen alleen met de raad worden gedeeld nadat de beoogd wethouder daarvoor expliciet toestemming heeft gegeven, en b) het staat de beoogd wethouder vrij zich te allen tijde terug te trekken, waarna de verzamelde informatie wordt vernietigd, afhankelijk van hetgeen is bepaald in de gemeentelijke selectielijst voor archiefbescheiden.¹¹ Deze waarborgen zijn niet in de wettekst opgenomen.

Gelet op het beginsel van rechtszekerheid, adviseert de AP om deze waarborgen in de wettekst op te nemen.

6. Advisering Caribisch Nederland

Het concept stelt vergelijkbare regels voor de uitvoering van een risicoanalyse en de omgang met financiële belangen met betrekking tot de BES-eilanden.¹² De AP is alleen bevoegd om te adviseren over het concept voor zover het Europees Nederland betreft.

De AP adviseert om het concept, voor zover dit nog niet is gebeurd, ook ter advisering voor te leggen aan de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES.

Werklast AP

De AP merkt op dat het concept naar verwachting niet zal nopen tot extra inzet door de AP.

⁹ Artikel 9, eerste lid, van de AVG.

¹⁰ Artikel 9, tweede lid, van de AVG.

¹¹ Memorie van toelichting, p. 13.

¹² Artikel IV van het concept.

Datum
8 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-302596

Openbaarmaking

Dit advies wordt binnen twee weken op de website van de AP gepubliceerd.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter